

Potencijal slavonsko-srijemskog podolca za uzgoj u Slavoniji i Baranji

---

Gavran, Mirna; Turalija, Alka; Gantner, Vesna

Source / Izvornik: **Radovi Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Požegi, 2022, 97 - 106**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

<https://doi.org/10.21857/ydkx2co6e9>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:526313>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

Mirna Gavran
Alka Turalija
Vesna Gantner

DOI: <https://dx.doi.org/10.21857/ydkx2co6e9>
Izlaganje sa znanstvenog skupa
Rukopis prihvaćen za tisak: 20.4.2023.

POTENCIJAL SLAVONSKO-SRIJEMSKOG PODOLCA ZA UZGOJ U SLAVONIJI I BARANJI

Sažetak

Slavonsko-srijemski podolac početkom 20. stoljeća bio je najzastupljenija i najznačajnija pasmina u Baranji, Srijemu i Slavoniji te u Podravini do Virovitice gdje je činio oko 90 % ukupnog broja goveda te se koristio za teške poslove u poljoprivredi. Iako na zaštitu i očuvanju pasmine od 2008. godine djeluje Udruga uzgajivača slavonsko-srijemskog podolca, ova pasmina je zbog male populacije definirana kao kritično ugrožena pasmina. Danas se podolac više ne koristi kao radno govedo, nego za ekološku proizvodnju mesa, s tim da je cilj iskorištavanje neiskorištenih i zapuštenih prirodnih područja za koje je pasmina povijesno vezana uz očuvanje biološke raznolikosti i zaštićenih krajolika. Osim niske produktivnosti, uzgajivači nailaze na razne probleme: plasman proizvoda, tržišno neprepoznavanje, administrativna ograničenja vezana uz petogodišnju obavezu uzgoja propisanu potporama izvornih i zaštićenih pasmina, te izostavljanje potpora. S druge strane postoji još jedna autohtona pasmina, istarsko govedo, čije je meso gastronomski *brend* Istre. To je pasmina koja je prije dvadesetak godina bila na rubu izumiranja, a danas broji oko 2000 jedinki. Zahvaljujući povezanosti Istrijana s ovom pasminom, koju je u prošlosti imala svaka obitelj, te novih gastronomskih načina uporabe njihova mesa, broj istarskih goveda polako, ali sigurno raste. S ciljem predstavljanja široj javnosti, meso boškarina dostupno je u nekim restoranima te su stvoreni i suhomesnati proizvodi oplemenjeni začinima i istarskim vinima. Slavonija ima puno prirodnih resursa, odnosno potencijala da prema primjeru Istrijana sa svojom pasminom stvori *brend* Slavonije koji, ukoliko bude tržišno prepoznat, ima mogućnost postati svjetski specijalitet. Samim time, osim što bi na tržište došao kvalitetan ekološki proizvod, jednako tako zaštitila bi se i očuvala stara autohtona pasmina jer to nije samo očuvanje kulturne i prirodne baštine, nego i očuvanje vrijednog genetskog materijala.

Ključne riječi: slavonsko-srijemski podolac, potencijal, meso, zaštita, *brend*

1. UVOD

Slavonsko-srijemski podolac jedna je od tri autohtone pasmine goveda u Hrvatskoj te treća po veličini populacije. Veličina populacije je relativno mala (Ne) te prema stupnju ugroženosti pripada u kritično-održavanu pasminu (Tablica 1). S obzirom na veličinu populacije, postoji veliki rizik od izumiranja pasmine te signifikantnog gubitka genetskog materijala (Čačić i sur., 2013, Čačić i sur., 2013a). Podolac pripada skupini dugorogih goveda - *Bos taurus* te predstavlja izravnog potomka, odnosno domestificirani oblik izvornog *Bos primigeniusa* (Poljak i sur., 2002, Čačić i sur., 2013). Podolac je nekad bio najznačajnija i najzastupljenija pasmina goveda na području Slavonije i Srijema. Brinzej i Rastija (1974), Poljak i sur. (2002) te Barać i sur. (2011) navode da je na prijelazu u 20. stoljeće u istočnoj Slavoniji i Srijemu te u Podravini do Virovitice ova pasmina činila 90 % od ukupnog broja goveda. Podolac je nastao u stepama Rusije i Ukrajine te je odatle selio do srednje i južne Europe i Balkana (Poljak i sur., 2002). Smatra se da je za vrijeme Rimskog Carstva došao u Panoniju. Kroz stoljeća oblikovani su različiti varijeteti podolskog goveda, pa se tako u Srbiji nekad uzgajalo kolubarsko govedo, u Mađarskoj se uzgaja stepsko govedo, u Rumunjskoj moldavsko i erdeljsko govedo, a u Bugarskoj sivo iskarsko govedo. U Hrvatskoj postoje 2 tipa podolskog goveda: slavonsko-srijemski podolac koji je manjeg okvira te istarsko govedo koje je veće (Poljak i sur., 2002, Čačić i sur., 2013). Podolac se koristio kao radna životinja, prvenstveno za obradu tla te prijevoz i vuču tereta. Također je davao određene količine mesa i mlijeka, kožu te stajnjak. Na zadržavanje podolca na ovim prostorima utjecaj su imala bogata hranidbena (krmna) osnova te mikroklimatsko okruženje. Slavonsko-srijemskog podolca krasi brojne karakteristike: skromnost, otpornost, ustrajnost, dugovječnost i snaga (Barać i sur., 2011). Također, podolac je kasnozrela pasmina umjerene veličine (visina u grebenu kreće se od 125 do 140 cm). Krave su teške oko 400 do 550 kg, čak i do 600 kg, a bikovi oko 550 do 700 kg (900 kg). Životinje su sivo-bijele do tamnosive boje, dok se na vratu i glavi često nalazi tamnija pigmentacija. Kod bikova su vidljive pigmentacije i veći tamni krugovi oko očiju. Gubica, sluznica očiju i kopita su tamnije pigmentirani (crni). Vime je malo, rogovi su iznimno dugi, često kosi s vrhovima koji strše sa strane i s velikim rasponom vrhova (u obliku lire). Postoji i druga vrsta rogova koji su postavljeni više okomito, a vrhovi su zakrivljeni unatrag tvoreći oblik vila. Prosječna proizvodnja mlijeka je oko 800 do 1000 litara po laktaciji. Ova goveda se drže na ispaši veći dio godine (Barać i sur., 2011, MP, 2018). Slavonsko-srijemski podolac je od iznimne kulturno-povijesne važnosti te je također važan i s ekološkog aspekta, stoga je cilj ovog rada prikazati važnost ove pasmine, načine očuvanja te potencijal za uzgoj na području Slavonije i Baranje.

Slika 1. Bik slavonsko-srijemskog podolca u Lonjskom polju (PP Lonjsko polje - uzgojni program slavonsko-srijemsko podolskog goveda)

2. VAŽNOST PODOLCA I BROJNO STANJE

Slavonsko-srijemski podolac izuzetno je važan za kulturni i povijesni identitet ravničarskih dijelova Hrvatske. Iako se primarno uzgajala na području Slavonije, Baranje, Srijema i Podravine, ova pasmina bila je oslonac zemljoradnje cijele Hrvatske sve do sredine 20. stoljeća. S obzirom da je ova pasmina bila veoma vrijedna i važna u nekadašnjem životu ruralnih dijelova ravničarske Hrvatske, potiče se oživljavanje folklornih manifestacija u kojima bi se prikazivala ta važnost. Također, postoji niz arheoloških nalazišta u kojima su nađeni predmeti stari i više stotina, odnosno tisuća godina s jasnim prikazima cijelih životinja ili njihovih dijelova. Upravo ti nalazi izravno povezuju ovu pasminu s povijesnim i kulturnim identitetom staništa. Podolac je odlična pasmina za očuvanje staništa ili njihova ponovnog uvođenja u izvornu funkciju. Adekvatnost ove pasmine u sprječavanju restitucije staništa, posebno nekadašnjih pašnjačkih površina, pokazala su iskustva s više lokacija (Kopački rit, Lonjsko polje, Gajna). Zbog svojih karakteristika (skromnost, dugovječnost, prilagodljivost) ova pasmina lako se organizira kad se nađe na otvorenim površinama. Krave se lako tele (88,5 %), brižne su majke te štite svoju telad. Ukoliko je stado uključeno u program održavanja staništa zaštićenih područja, može se samostalno brinuti o svojoj sigurnosti jer su veoma požrtvovni kad se radi o zaštiti stada od predatora. Slavonsko-srijemski podolac održava staništa u njihovoj primarnoj funk-

ciji jer djelotvorno koristi brst nižeg raslinja, pašnjačke površine te trave močvarnih staništa. Barać i suradnici (2011) te Ministarstvo poljoprivrede (2018) navode da je podolac krajem 1980-ih bio na rubu izumiranja, a provedba programa sustavne zaštite započela je 1997. godine. Trenutnu skromnu populaciju čini 49 stada, 15 bikova te 278 krava te zbog toga pripada skupini kritično-održavanih pasmina (Tablica 1, HAPIH, 2021). Ova pasmina postala je ugrožena zbog: industrijalizacije stočarske proizvodnje, gubitka gospodarske konkurentnosti, skromnog prinosa mlijeka i mesa u odnosu na inozemne pasmine goveda, uvođenja alohtonih pasmina goveda, uvođenja mehanizacije u zemljoradnju (gubitak radne funkcije), manje važnosti stajnjaka u ratarstvu, pada interesa za stočarstvo, depopulacije sela te urbanizacije ruralnih sredina (Barać i sur., 2011). Slavonsko-srijemski podolac trenutno se uzgaja na području Slavonije, Prigorja i Posavine (Tablica 2, HAPIH, 2021). Također, Park prirode Lonjsko polje te zaštićeni krajobraz Gajna drže stada podolca koja su uključena u uzgojni program te ispašom održavaju pašnjake. Od 2008. godine uzgajivači ove pasmine ujedinjeni su u udruženje pod nazivom „Udruga uzgajivača slavonsko-srijemskog podolca“ sa sjedištem u Slavonskom Brodu. Podolac je dio podolske skupine goveda (Srbija, Mađarska) te to može biti dodatan motiv za oživljavanje uzgoja, odnosno razmjenu genetskog materijala s ciljem smanjenja gubitka genetske varijabilnosti te podizanje vitalnosti populacije. Ova pasmina je danas važna zbog unikatnosti genoma te potencijalne gospodarske uloge u budućnosti. Podolac može biti u ulozi proizvodnje jedinstvenih animalnih proizvoda (mlijeka, mesa), očuvanja staništa, prepoznatljivosti ruralnih sredina ravničarskih dijelova Hrvatske te u folklornim i turističkim događajima. U posljednje vrijeme dolazi do sve većeg interesa uzgajivača, a samim time i do pozitivnih populacijskih trendova.

Tablica 1. Stupanj ugroženosti izvornih pasmina (HAPIH, 2021)

Pasmina	Stada	Bikovi	Krave	Ne	Stupanj ugroženosti (FAO, 2013)
Buša	271	186	2125	684,11	ugrožena-održavana
Istarsko govedo	174	65	1053	244,88	ugrožena-održavana
Slavonsko-srijemski podolac	49	15	278	56,92	kritično-održavana

Ne = efektivna veličina populacije

Tablica 2. Populacija slavonsko-srijemskog podolca prema županijama (HAPIH, 2021)

Županija	Slavonsko-srijemski podolac		
	Stada	Krave	Bikovi
Bjelovarsko-bilogorska	1	10	0
Brodsko-posavska	16	106	3
Ličko-senjska	10	38	2
Osječko-baranjska	7	54	3
Požeško-slavonska	1	2	1

3. AKTUALNA ZAKONSKA ZAŠTITA TE PREDLOŽENE MJERE ZAŠTITE

Slavonsko-srijemski podolac zaštićen je mnogim zakonima, a redom to su: *Zakon o potrdživanju Konvencije o biološkoj raznolikosti*, *Zakon o poljoprivredi*, *Zakon o stočarstvu*, *Zakon o zaštiti prirode*, *Zakon o veterinarstvu*, *Zakon o zaštiti životinja*, *Zakon o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju*, *Zakon o oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda*, *Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske*, *Popis izvornih i zaštićenih pasmina i sojeva domaćih životinja te njihov potrebit broj, te Nacionalni program očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj* (Barać i sur., 2011). Uz navedene zakone, također postoje i predložene mjere zaštite slavonsko-srijemskog podolca u Hrvatskoj, a to su: razvoj i održavanje *in situ* modela očuvanja u ruralnim prostorima, uključivanje slavonsko-srijemskog podolca u programe gospodarenja zaštićenim područjima, dosljedna provedba uzgojnog programa, razvoj modela gospodarske reafirmacije slavonsko-srijemskog podolca, razvoj i promocija prepoznatljivih proizvoda, zaštita proizvoda od slavonsko-srijemskog podolca oznakama izvornosti, odnosno zemljopisnog podrijetla, animiranje javnosti o potrebi očuvanja pasmine, promoviranje pasmine na nacionalnoj i regionalnoj razini, jačanje uzgojnog udruženja i nevladinih organizacija koje potiču očuvanje i promicanje slavonsko-srijemskog podolca, jačanje potpore uzgajivačima slavonsko-srijemskog podolca, pohranjivanje genetskog materijala slavonsko-srijemskog podolca u „banku gena“, priprema akcijskih planova za slučaj kriznih situacija, daljnja karakterizacija vanjštine, genetskog profila i proizvodnih obilježja slavonsko-srijemskog podolca (MP, 2010, Barać i sur., 2011).

4. SLAVONSKO-SRIJEMSKI PODOLAC PO UZORU NA ISTARSKO GOVEDO?

Istarsko govedo, odnosno boškarin, također je tip podolskog goveda većeg okvira od slavonsko-srijemskog podolca. Brojno stanje istarskog goveda vidljivo je iz tablice 1: 174 stada, 65 bikova te 1053 krave pa time pripada u ugroženo-održavanu pasminu. Ministarstvo poljoprivrede (2020) navodi da se boškarin prvenstveno uzgaja na području Istre i Primorsko-goranske županije. Visina boškarina u grebenu – krave oko 138 cm; bikovi od 155 do 170 cm; težina od 1000 do 1200 kg pa i više (preko 1400 kg). Boškarina odlikuje gruba konstitucija i snažna koštana građa, izdržljivost i otpornost te velike radne sposobnosti. Na zaštitu i očuvanju ove pasmine od 1989. godine djeluje Savez uzgajivača istarskog goveda (S. U. I. G.). Agencija za ruralni razvoj Istre d. o. o. osnovana je 2003. godine te se bavi trajnom zaštitom istarskog goveda gospodarskim iskorištavanjem u sustavu ruralnog razvitka Istre. Boškarin je nekad služio isključivo kao radna životinja, a tijekom 20. stoljeća populacija ove pasmine naglo je smanjena. Međutim, zaustavljanje smanjenja populacije omogućeno je zbog porasta zanimanja javnosti, sustavne državne potpore zaštiti izvornih pasmina te intenzivnog znanstveno-istraživačkog rada. Colours of Istria (2021) ističe da se danas boškarin uzgaja u gurmanske svrhe te je istarska lokalna vlast pokrenula nekoliko programa za zaštitu uzgoja boškarina pod upravom agencije za ruralni razvoj Istre - AZZRI. Meso boškarina danas se smatra pravom gurmanskom delicijom u Istri, te je postalo dijelom gurmanske kuhinje te regije, kao i dijelom tradicionalne kuhinje i recepata. Program agencije AZZRI subvencionirao je uzgoj boškarina, a proizvodnja i sazrijevanje mesa obavlja se u kontroliranim uvjetima. Postoje restorani koji poslužuju meso boškarina, te tako boškarin nije samo specijalitet u Istri, nego i u cijeloj Hrvatskoj. Naime, postoji desetak restorana u Zagrebu, jedan u Dubrovniku te četrdesetak u Istri koji poslužuju izvorno meso boškarina kao cijenjeni specijalitet. Također, na tržište su plasirani novi proizvodi od boškarina – salame, a neke od njih prave se s tartufima i vinom. Goveda se uzgajaju isključivo na pašnjacima te se u hranidbu ne dodaju nikakvi aditivi. AZRRI (2021) navodi da je meso boškarina drugačije strukturirano zbog boravka na otvorenom te drugačijeg načina hranidbe, a ujedno je i bogatije mineralnim solima te zbog toga zrije nešto dulje nego kod intenzivnog stajskog uzgoja. Zbog toga meso poprima specifične okuse i mirise, omekšava se zbog „topljenja“ mišićnog kolagena te postaje prikladno za termičku obradu i lako probavljivo. Savez uzgajivača istarskog goveda i Kmetijska zadruga Agraria Koper (2019) navode da su dosadašnja referentna istraživanja definirala neupitnu povezanost botaničkog profila krmiva i senzornih te aromatičnih odlika mesa, te se time može zaključiti kako zemljopisno područje neposredno i značajno utječe na kvalitativne (nutritivne i organoleptičke) odlike mesa boškarina. Večernji list (2012) u svom članku o boškarinu istaknuo je ponos Istrijana na proizvode od mesa boškarina koji su svoje mjesto pronašli u gastronomskoj promidžbi Hrvatske.

Tako su jedno vrijeme ponudu sendviča u zrakoplovima Croatia Airlinesa zamijenili sa specijalitetima od boškarina, maslinovim uljem te biranim vinima. AZRRI (2020) ističe kako su uslijed epidemiološke situacije osmislili promotivnu ponudu za građane, a sve s ciljem daljnjeg očuvanja autohtonih pasmina Istre. Promotivna ponuda sastoji se od malih i velikih obiteljskih paketa svježeg mesa boškarina te suhomesnatih proizvoda na bazi mesa istarskih autohtonih pasmina. Donijeli su odluku o omogućavanju prodaje i dostave svježeg mesa i suhomesnatih proizvoda na bazi mesa istarskih autohtonih pasmina za građane Istre, a također i za područje Kvarnera te grada Zagreba. Obiteljski paketi izazvali su veliku zainteresiranost tijekom epidemiološke situacije, ali i nakon ublažavanja mjera te su zbog toga odlučili u redovnoj ponudi zadržati prodaju i dostavu obiteljskih paketa mesa boškarina za građane Istarske županije.

Osim problema s neprepoznavanjem slavonsko-srijemskog podolca s tržišne strane, uzgajivači nailaze i na druge probleme: plasman proizvoda, nisku proizvodnost, te administrativna ograničenja vezana uz petogodišnju obavezu uzgoja propisanu potporama izvornih i zaštićenih pasmina. Uzgajivači se bore za neke dodatne potpore, uvjete, uzgoj i provođenje uzgojnog programa kako bi slavonsko-srijemski podolac ostao u čistoj krvi te kako bi finalno došlo do povećanja broja ove pasmine. Potencijal za povećanje broja postoji jer kad je u pitanju hranidba, slavonsko-srijemski podolac skromnih je zahtjeva te se može držati stalno na paši i prikladan je za iskorištavanje zapuštenih i neiskorištenih prirodnih resursa. Iz Programa ruralnog razvoja (2021) vidljivo je da Ministarstvo poljoprivrede uzgoj slavonsko-srijemskog podolca potiče putem mjere 10 ruralnog razvoja i to s 430 eura po uvjetnom grlu. Uzgajivači su s ovim iznosom zadovoljni, ali imaju očekivanja od županija da se aktivnije uključe u zaštitu ove pasmine, kao što je to napravila Istarska županija s boškarinom. Neke stvari uzgajivači nisu u mogućnosti sami provesti, stoga se bez sustavne i dugoročne pomoći županija ne može govoriti o dugoročno uspješnom programu i opstanku slavonsko-srijemskog podolca. Uzgoj bi trebalo tržno pozicionirati, u čemu bi Ministarstvo poljoprivrede trebalo pomoći uzgajivačima. Slijedom navedenoga trebao bi se slijediti primjer Istrijana i svega što su napravili da bi zaštitili i očuvali svog boškarina.

5. ZAKLJUČAK

Pozitivni populacijski trendovi i interes uzgajivača daju nadu da će slavonsko-srijemski podolac u budućnosti biti vrijedan s gospodarskog, znanstvenog, sociološkog i drugih gledišta. Ova pasmina je važna zbog unikatnosti genoma te potencijalne gospodarske uloge u budućnosti. Slavonsko-srijemski podolac može biti u ulozi proizvodnje jedinstvenih animalnih proizvoda (mlijeka, mesa), očuvanja staništa, prepoznatljivosti ruralnih sredina ravničarskih dijelova Hrvatske te u folklornim i turističkim događajima. S ciljem očuvanja autohtonih pasmina konzumacija mesa

nezaobilazan je alat koji omogućava neprekidni uzgoj i otkup životinja od uzgajivača, a time se održava cjelokupni program i opstanak naših autohtonih pasmina, te se finalno potrošačima omogućava uživanje u jedinstvenim okusima i mirisima. Unatoč tome što postoje savezi uzgajivača, pomoć od županija i Ministarstva poljoprivrede je od krucijalne važnosti. Pozitivni primjer iz Istre uz malo truda mogao bi se primijeniti i na ostale hrvatske ugrožene pasmine, uključujući i slavonsko-srijemskog podolca.

Literatura

1. Agencija za ruralni razvoj Istre (AZRRI) (2020): Obiteljski paketi svježeg mesa Istarskog goveda za građane Istarske županije (<http://www.azrri.hr/index.php?id=295>)
2. Agencija za ruralni razvoj Istre (AZRRI) (2021): Istarsko govedo (<http://www.azrri.hr/index.php?id=111>)
3. Barać, Z., Bedrica, Lj., Čačić, M., Dražić, M., Dadić, M., Ernoić, M., Fury, M., Horvath, Š., Ivanković, A., Janječić, Z., Jeremić, J., Kezić, N., Marković, D., Mioč, B., Ozimec, R., Petanjek, D., Poljak, F., Prpić, Z., Sindičić, M. (2011): Zelena knjiga izvornih pasmina Hrvatske. Zagreb.
4. Colours of Istria (2021): Boškarin - istinska delicija istarskog tradicionalnog goveda (<https://www.coloursofistria.com/hr/gastronomija/boskarin-istinska-delicija-istarskog-tradicionalnog-goveda>)
5. Čačić, M., Kljujev, A., Bulić, V., Brekalo, B. (2013): Sistematizacija uzgoja izvorne pasmine goveda slavonsko srijemski podolac. *Stočarstvo* 67:2013 (3) 99-111.
6. Čačić, M., Barać, Z., Špehar, M., Janda, D., Dražić, M., Kljujev, A., Ivkić, Z., Čubrčić Čurik V., Čurik, I. (2013a.): Genetska raznolikost slavonsko srijemskog podolca: analiza rodovnika. 48. Hrvatski i 8. Međunarodni simpozij agronoma, 17.-22. veljače 2013., Dubrovnik, Hrvatska.
7. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH) (2021): Godišnje izvješće za 2020. godinu, Govedarstvo. HAPIH, Osijek.
8. Ministarstvo poljoprivrede (2010): Nacionalni program očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj. Zagreb.
9. Ministarstvo poljoprivrede (MP) (2018): Protection of native livestock breeds. 69th Annual Meeting of the European Federation of Animal Science, Dubrovnik, Croatia, 27-31 August 2018.
10. Ministarstvo poljoprivrede (2020): Istarsko govedo (<https://hpa.mps.hr/stocarstvo-govedarstvo/uzgojni-programi/izvorne-pasmine/istarsko-govedo/>)
11. Program ruralnog razvoja (2021): Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja za 2021. godinu

12. Savez uzgajivača istarskog goveda, Kmetijska zadruga Agraria Koper (2019.): Meso istarskog goveda – boškarina, specifikacija proizvoda. Ministarstvo poljoprivrede, Zagreb.
13. Večernji list (2012): Boškarin, gastronomski brend Istre kao svjetski specijalitet (<https://www.vecernji.hr/lifestyle/boskarin-gastronomski-brend-istre-kao-svjetski-specijalitet-395855>)

Breeding Potential of Slavonian Syrmian Podolian Cattle in Slavonia and Baranja

Summary

Slavonian Syrmian podolian cattle was, at the beginning of the 20th century the most wide-spread and the most important breed of cattle in Baranja, Syrmia and Slavonia as well as in Podravina up to Virovitica where it represented around 90 % of the total number of cattle and was used as a drought animal for farm labour. Due to its small population, the breed is defined as critically endangered even though the Association of Slavonian Syrmian podolian cattle breeders has been active trying to protect and preserve it since its foundation in 2008. Nowadays podolian cattle is not used for farm labour any more but for ecological meat production with the goal of repurposing unused and neglected areas that the breed has been historically associated with, along with the effort to preserve biological diversity and protected areas of countryside. Low productivity is just one of the many problems that breeders are faced with. Other problems include: product marketing, lack of product recognition, administrative restrictions regarding the five-year breeding commitment that is regulated through financial support for indigenous and protected breeds and finally, lack of this support. On the other hand there is another indigenous breed, the Istrian cattle, whose meat is a gastronomic brand of Istria. Twenty years ago, the breed was on the verge of extinction and today its population is about 2000. The number is slowly but steadily growing, owing to the sense of connectedness that the Istrians have with the breed that every family used to own in the past and to their commitment to finding new ways of using the meat. With the purpose of introducing it to a wider public, the meat of Boskarin is now served in a number of restaurants along with a whole range of dried-meat products, delicately spiced and enjoyed with a variety of Istrian wines. Slavonia has the natural resources and potentials for creating such a brand, following the Istrian model, and making its cattle breed recognisable in the market and eventually enjoyed by consumers worldwide. The benefit would be twofold. Besides bringing a high-quality ecological product on the market, an indigenous breed would be protected and preserved, which is not only valuable in the cultural and natural sense but also in the sense of preserving valuable genetic material.

Key words: Slavonian Syrmian podolian cattle, potential, meat, protection, brand.

Mirna Gavran, mag.ing.agr.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih
znanosti Osijek

Vladimira Preloga 1, 31000 Osijek

mgavran@fazos.hr

Doc. Alka Turalija, dipl. ing. agr.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih
znanosti Osijek

Vladimira Preloga 1, 31000 Osijek

alka.turalija@pfos.hr

Prof. dr. sc. Vesna Gantner

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih
znanosti Osijek

Vladimira Preloga 1, 31000 Osijek

vgantner@fazos.hr